

ULUSAL SAĞLIK HİZMETİ İLİŞKİLİ ENFEKSİYONLAR SÜRVEYANS STANDARTLARI

Kurumlarda yürütülecek sürveyans programlarında temel ilkeler:

- 1- Veri girişleri üçer aylık dönemleri (Ocak-Mart, Nisan-Haziran, Temmuz-Eylül, Ekim-Aralık) takip eden ayların son günlerinde (30 Nisan, 31 Temmuz, 31 Ekim, 31 Ocak) kapatılmakta olup, verilerin doğru ve tam olarak zamanında bildirilmesi,
- 2- Hastane enfeksiyonlarının sürveyansında 01.01.2018'den itibaren ekte yer alan "Ulusal Sağlık Hizmeti İlişkili Enfeksiyonlar Sürveyans Rehberi"nin kullanılması,
- 3- Tüm kurumlarda invaziv araç ilişkili enfeksiyonların sürveyansı kapsamında en geç 01.01.2020 tarihine kadar Ventilatör İlişkili Olay sürveyansına başlanması,
- 4- Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde umbilikal kateter günü ve santral kateter gününün birleştirilerek tek başlıkta santral kateter günü olarak verilerin toplanması, buna bağlı olarak gerek santral katetere gerekse umbilikal katetere bağlı olarak gelişen kan dolaşımı enfeksiyonlarının "Santral venöz kateter ilişkili kan dolaşımı enfeksiyonu" olarak kayıt altına alınması
- 5- Bütün 1., 2. ve 3. Basamak yoğun bakım ünitelerinde tüm başlıklarda sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonların hastaya dayalı sürveyansı (Yenidoğan yoğun bakım üniteleri dahil)
- 6- Son üç aylık invaziv araç kullanım günü 150 ve üzerinde olan 2. Basamak yoğun bakım ünitelerinde invaziv araç ilişkili enfeksiyon sürveyansının yapılması,

a- Erişkin YBÜ'lerde

- i. Üriner kateter ilişkili üriner sistem enfeksiyonu
- ii. Santral venöz kateter ilişkili kan dolaşımı enfeksiyonu
- iii. Ventilatör ilişkili pnömoni
- iv. Ventilatör ilişkili olay (Standartların 2. maddesi esas alınmalıdır.)

b- Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde doğum ağırlığına göre kategorize edilmiş invaziv araç ilişkili enfeksiyon sürveyansı,

Not: Doğum ağırlığına göre kategorize edilmiş sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonların sürveyansı bebeğin ilk doğum ağırlığı esas alınarak yapılır. Yoğun bakım ünitesindeki kalış süresi içinde bebek kilo alsa dahi doğum ağırlığı kategorisi değiştirilmez. Başlangıçta dahil olduğu doğum ağırlığı kategorisinde izlemine devam edilir ve gelişen tüm enfeksiyonlar bu kategoriye kaydedilir. Enfeksiyon kaydı için geçerli olan bu kural payda verisi oluşturulurken toplanan veriler için de geçerlidir.

- i. Santral venöz kateter ilişkili kan dolaşımı enfeksiyonu
- ii. Ventilatör ilişkili pnömoni

7- Bütün 3. basamak yoğun bakım ünitelerinde;

a- Erişkin YBÜ'lerde

- i. Üriner kateter ilişkili üriner sistem enfeksiyonu
- ii. Santral venöz kateter ilişkili kan dolaşımı enfeksiyonu
- iii. Ventilatör ilişkili pnömoni
- iv. Ventilatör ilişkili olay (Standartların 2. maddesi esas alınmalıdır.)

b- Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde doğum ağırlığına göre kategorize edilmiş invaziv araç ilişkili enfeksiyon sürveyansı,

Not: Doğum ağırlığına göre kategorize edilmiş sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonların sürveyansı bebeğin ilk doğum ağırlığı esas alınarak yapılır. Yoğun bakım ünitesindeki kalış süresi içinde bebek kilo alsa dahi doğum ağırlığı kategorisi değiştirilmez. Başlangıçta dahil olduğu doğum ağırlığı kategorisinde izlemine devam edilir ve gelişen tüm enfeksiyonlar bu kategoriye kaydedilir. Enfeksiyon kaydı için geçerli olan bu kural payda verisi oluşturulurken toplanan veriler için de geçerlidir.

- i. Santral venöz kateter ilişkili kan dolaşımı enfeksiyonu
- ii. Ventilatör ilişkili pnömoni

10- Bütün yataklı tedavi kurumlarında ameliyat tipine özgü cerrahi alan enfeksiyon sürveyansı;

- a. 0 - 50 yatak kapasiteli yataklı tedavi kurumlarında en az 1,
- b. 51 - 100 yatak kapasiteli yataklı tedavi kurumlarında en az 2,
- c. 101 - 500 yatak kapasiteli yataklı tedavi kurumlarında en az 5,
- d. 501 ve üzeri kapasiteli yataklı tedavi kurumlarında en az 6,
- e. Özel dal hastanelerinde kendi branşı ile ilgili en az 1 ameliyat tipi;
- f. Ameliyat tipine özgü CAE sürveyasında takip edilecek ameliyatlar belirlenirken kurum bünyesinde koroner arter by-pass, diz ve kalça protezi ameliyatlarında yıllık 50 ve üzeri ameliyat yapılıyorsa bu ameliyatların takibe dahil edilmesi,
- g. Solid organ nakli yapılan merkezlerde ameliyat sayısına bakılmaksızın tüm organ nakli ameliyatlarının takip edilmesi,
- h. Takip edilecek ameliyatların Ek-1'de yer alan listeden seçilerek belirlenmesi,
- i. Ameliyat tipine özgü cerrahi alan enfeksiyonu sürveyansı kapsamında takip edilmeyen ameliyatlara bağlı gelişen enfeksiyonların veri giriş sistemine girişlerinin yapılmaması,

11- Ayrıca (isteğe bağlı) servislerde aşağıdaki sürveyansların yapılması önerilmektedir:

- a. Bütün servislerde laboratuvara dayalı kan dolaşımı enfeksiyonu sürveyansı,

b. Hastanenin özellikleri (hasta popülasyonu) dikkate alınarak seçilecek diğer hastane enfeksiyonlarının sürveyansı.

Örneğin;

i. Üriner kateter kullanımının yoğun olduğu servislerde kateter ilişkili idrar yolu enfeksiyonu (Kİ-İYE) sürveyansı,

ii. Santral kateter kullanımının yoğun olduğu servislerde santral kateter ilişkili kan dolaşımı enfeksiyonu (SKİ-KDE) sürveyansı.

12- *Acinetobacter baumannii*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella pneumoniae* ve *E. coli*'de kolistin direncinin takip edilmesi,

13- *Acinetobacter baumannii*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella pneumoniae* ve *E. coli*'de karbapenem direncinin takip edilmesi,

14- *E. faecium* ve *E. faecalis* de vankomisin direncinin takip edilmesi,

15- *S. aureus* 'ta metisilin direncinin takip edilmesi.

Ek-1: Cerrahi girişim kategorileri

NHSN Kodu	Ameliyat Kodu	Cerrahi Girişim	Tanım
AAA	AAA	Abdominal aort anevrizması onarımı	Abdominal aort anevrizmasının rezeksiyonu
AMP	AMPU	Ekstremitte amputasyonu	Üst veya alt ekstermitenin (parmaklar dahil) total veya parsiyel amputasyonu veya dezartikülasyonu
APPY	APPEN	Appendektomi	Appendiksin çıkarılması (başka bir cerrahi girişim sırasında insidental olarak çıkarılması hariç)
AVSD	AVF	Arteriyovenöz fistül açılması	Hemodiyaliz için arteriyovenostomi yapılması
BILI	BİLİ	Safra yolları, karaciğer veya pankreas cerrahisi	Safra yollarının eksizyonu veya pankreas, karaciğer ya da safra kesesi üzerinde yapılan cerrahi girişimler (kolesistektomi hariç)
BRST	MEME	Meme cerrahisi	Memeye ait bir lezyonun veya meme dokusunun eksizyonu (radikal veya modifiye radikal mastektomi, kadran rezeksiyonu, lumpektomi, insizyonel biyopsi veya mammosplasti dahil)
CARD	KARD	Kardiyak cerrahi	Kalp kapakları veya septumu üzerinde yapılan açık kalp ameliyatları (koroner arter bypass cerrahisi, damarlar üzerindeki cerrahi girişimler, kalp transplantasyonu ve pil implantasyonu hariç)
CEA	KEND	Karotid endarterektomi	Karotid endarterektomi
CBGB	KBGGB	Koroner arter bypass cerrahisi (göğüs ve	Bacak veninden greft alınarak gerçekleştirilen koroner arter bypass cerrahisi

		bacak insizyonu ile yapılan)	
CBGC	KBGG	Koroner arter bypass cerrahisi (sadece göğüs insizyonu ile yapılan)	Vaskülarizasyonun göğüs insizyonu ile sağlandığı koroner arter bypass cerrahisi (örn; internal torasik arterin kullanıldığı)
CHOL	KOLE	Kolesistektomi	Safra kesesinin çıkarılması (laparoskopik girişimler dahil)
COLO	KOLO	Kolon cerrahisi	Kalın barsağın insizyonu, rezeksiyonu veya anastomozu (kalın barsağın ince barsağa ve ince barsağın kalın barsağa anastomozları dahil)
CRAN	KRAN	Kraniyotomi	Beynin eksizyonu, eksplorasyonu veya onarımı için kafatasının insizyonu (transsfenoidal yaklaşım dahil)
CSEC	CSEC	Cesarean seksiyonu	Cesarean seksiyonu ile yapılan doğum
FUSN	FÜZN	Spinal füzyon	Spinal füzyon ve refüzyon
FX	FİKS	Kırığın açık fiksasyonu	Uzun kemiklerde internal veya eksternal fiksasyon gerektiren kırık veya dislokasyonların açık redüksiyonu (eklem protezi yerleştirilmesi hariç)
GAST	GAST	Gastrik cerrahi	Midenin insizyon veya eksizyonu (total veya subtotal gastrektomi, vagotomi ve piloroplasti dahil)
HER	HER	Herni (fitik) onarımı	İnguinal, femoral, umbilikal veya karın ön duvarı fitiğinin onarımı (diyafram hernisi, hiatal herni veya vücudun diğer bölgelerindeki fitiklerin onarımı hariç)
HPRO	KPRO	Kalça protezi	Kalça protezi yerleştirilmesi
HYST	HİST	Abdominal histerektomi	Uterusun abdominal insizyon yoluyla çıkarılması
KPRO	DPRO	Diz protezi	Diz protezi yerleştirilmesi
KTP	BT	Böbrek transplantasyonu	Böbrek transplantasyonu
LAM	LAMİ	Laminektomi	Vertebral yapıların insizyonu veya eksizyonu yoluyla omuriliğin eksplorasyonu veya dekompresyonu
LT	KT	Karaciğer transplantasyonu	Karaciğer transplantasyonu
NECK	BOYUN	Boyun cerrahisi	Larinksin majör insizyon veya eksizyonu, radikal boyun disseksiyonu.
NEPH	NEFR	Böbrek cerrahisi	Böbreğin tamamının veya bir kısmının ilişkili yapılarla birlikte veya ayrı olarak çıkarılması veya manipülasyonu

OVRY	OVER	Over cerrahisi	Over ve ilişkili yapılar üzerinde ameliyat
PACE	PİL	Pil cerrahisi	Kalp pili takılması, manipülasyonu veya değiştirilmesi
PRST	PROS	Prostatektomi	Suprapubik, retropubik, radikal veya perineal eksizyon yoluyla prostatın çıkarılması (prostatın transüretal yolla çıkarılması hariç)
PVBY	PVBC	Periferik vasküler bypass cerrahisi	Periferik damarlar üzerinde bypass cerrahisi
REC	REK	Rektal cerrahi	Rektum üzerinde ameliyatlara
SB	İB	İnce barsak cerrahisi	İnce barsağın insizyonu veya rezeksiyonu (ince barsağın kalın barsağa anastomoz hariç)
SPLE	SPLE	Splenektomi	Dalağın tam veya parsiyel eksizyonu
THOR	TORA	Torasik cerrahi	Kalp ve vasküler yapılar dışında kalan torasik organların cerrahisi (pnömektomi, diyafragmatik veya hiatal herni onarımı dahil)
THYR	TİRO	Tiroid ve/veya paratiroid cerrahisi	Tiroid ve/veya paratiroidin rezeksiyonu veya manipülasyonu
VHYS	VHİS	Vajinal histerektomi	Uterusun vajinal veya perineal insizyon yoluyla çıkarılması
VSHN	VSHN	Ventriküler shunt	Ekstrakranial ventriküler shunt (shunt revizyonu ve çıkarılması dahil)
XLAP	XLAP	Laparotomi	Karın boşluğunun nonspesifik eksplorasyonu
-	PT*	Pankreas transplantasyonu	Pankreas transplantasyonu
-	KLPT*	Kalp transplantasyonu	Kalp transplantasyonu
-	AKCT*	Akciğer transplantasyonu	Akciğer transplantasyonu
-	İBT*	İnce barsak transplantasyonu	İnce barsak transplantasyonu

* İlgili cerrahi girişim kategorileri sürveyans sistemine yeni eklenmiş olup 2018 yılı sonunda ameliyat risk indeksinin belirlenmesinde yer alan süre parametresi belirlenerek 2019 yılından itibaren ameliyat risk indeksi oluşturulabilecektir.

Not: Cerrahi girişim kategorileri içerisinde yer almayan ameliyat kategorilerinin takibinde cerrahi girişim kodları birbirinin yerine kullanılmamalıdır.